

Rekomendacje do kryteriów dla projektów, które będą realizowane w ramach Gwarancji dla młodzieży/PO KL

1. Ogólne kryteria dotyczące jakości projektów powinny być stabilne, stosowane przez cały okres wdrażania Gwarancji, natomiast kryteria szczegółowe powinny być zmienne, przyjmowane w końcu roku poprzedzającego; nie oznacza to jednak, że muszą się one bezwzględnie zmieniać, a jedynie – że muszą brać pod uwagę zmieniającą się sytuację na rynku pracy i w obszarze grup docelowych.

2. Kryteria jakościowe muszą obejmować:

- a. Znajomość grupy docelowej na planowanym terenie działania (jednoznacznie wskazanym) – jej wielkość, strukturę (w wersji minimum – udział kobiet i osób niepełnosprawnych, ale też wg innych cech różnicujących, o ile mają zastosowanie), potrzeby i oczekiwania oraz jednoznaczne wskazanie problemów, jakie mają być rozwiązane dzięki projektowi; wiedza o grupie musi zostać udokumentowana, a wiarygodność źródła podlegać powinna ocenie, przy czym nie może ona sprowadzać się do wymagania podania powszechnie dostępnych źródeł statystycznych czy raportów z badań.

Ocenie nie podlega wielkość grupy, jaka ma być objęta wsparciem, ani jej struktura czy teren działania itp., nie podlega też ocenie nagromadzenie problemów – ocenie podlega wiedza beneficjenta. Byłoby niebezpieczne, gdyby w procesie aplikowania dochodziło do „licytacji” beneficjentów, mających przekonać oceniających do tego, że problemy, którymi oni zamierzają się zająć, są tak dramatyczne, że trudno odmówić im dofinansowania.

Kwestia oceny wiarygodności własnych źródeł beneficjentów wymaga osobnego dopracowania – na tym etapie można sugerować wymaganie załącznika prezentującego szczegółowo sposób dojścia do zawartej we wniosku o dofinansowanie wiedzy o grupie docelowej i określenie maksymalnej objętości takiego załącznika (np. 20 tys. znaków).

- b. Umiejętność dotarcia do grupy docelowej i pozyskania planowanej liczby uczestników; w procesie oceny należy brać pod uwagę to, czy zakładane działania rekrutacyjne są adekwatne do specyfiki grupy, czy biorą pod uwagę charakterystyczną dla danej grupy wykruszalność uczestników z działań wspierających oraz adekwatne do charakteru grupy służące utrzymaniu uczestników w projekcie.

Wykruszalność jest niezbywalną cechą projektów i założenie, że wszyscy, którzy zostaną zrekrutowani – dotrwią do końca świadczy o niewiedzy beneficjenta, pokazuje więc słabość jego założeń. Beneficjent powinien znać (i pokazać) sposoby utrzymania uczestników w projekcie, ale i tak powinien mieć świadomość naturalnych ubytków.

c. Adekwatność działań planowanych do podjęcia w ramach projektu, służących do rozwiązania problemów o których mowa w pkt. A

Pojęcie adekwatności obejmuje to, co zostało przedstawione wyżej, jako cecha dobrego projektu. Dotyczy to w szczególności związku działań z potrzebami uczestników, indywidualnego podejścia do uczestników, czasu wsparcia dającego szansę na rozwiązanie problemów (wskazanych jako główne w projekcie), wyczerpującego z punktu widzenia problemów uczestników katalogu działań (kompleksowość wsparcia) i jednocześnie katalogu nie zawierającego działań zbędnych.

Jeśli faktycznie w ramach PO WER istnieje wymóg zastosowania min. 3 form wsparcia¹, to powinien on stać się kryterium dostępu, weryfikowanym zero-jedynkowo. Jednocześnie w ramach oceny jakości projektu, w ramach kryterium adekwatności wsparcia, podlegać musi ocenie racjonalność zastosowania określonych form.

Kryterium adekwatności wsparcia odnosi się do logiki i spójności projektu.

d. Efektywność zatrudnieniowa projektu

Celem ostatecznym udzielanego wsparcia musi być zmiana sytuacji uczestnika na rynku pracy. Zmiana nie zawsze musi oznaczać podjęcie względnie trwałej pracy, jednak to stała praca jest szczególnie pożądanym efektem. Dlatego przyjęcie tego kryterium jest konieczne. Wydaje się, że nie powinno być ono kryterium dostępu, a właśnie jednym z kryterium oceny jakości projektu. Jeśli nawet zdecydowano by o uczynieniu z niego kryterium dostępu (ocenianego zero-jedynkowo), to i tak w ramach oceny jakości projektu konieczne jest zweryfikowanie racjonalności (a więc możliwości jego osiągnięcia w danych warunkach rynku pracy i dla danej grupy docelowej) i ambitności zadeklarowanego przez beneficjenta wskaźnika efektywności.

Jeśli miałyby to być kryterium dostępu, to niezbędne jest określenie oczekiwanego wskaźnika z uwzględnieniem specyfiki grupy i sytuacji na danym rynku pracy w danym okresie.

e. Racjonalność kosztowa projektu (jego efektywność kosztowa)

Racjonalność kosztowa to zasadność poniesienia określonych wydatków (niezbędność) w stosunku do ich wysokości – ale oceniana kontekstowo. Kontekst określa terytorium, złożoność problemów grupy docelowej, jej wielkość, charakter stosowanych form i ich efektywność. Racjonalny kosztowo nie musi być projekt tani (choć w pewnych okolicznościach może). Projekt tani wymaga równie uważnej weryfikacji co projekt drogi – bowiem zbyt niski budżet może zagrażać osiągnięciu celów stawianych sobie przez beneficjenta.

f. Zdolność beneficjenta do skutecznej realizacji projektu

Nie rekomenduje się zawężania katalogu uprawnionych podmiotów, nie ma bowiem uzasadnienia do postawienia jakichkolwiek granic w tym zakresie (ograniczenie podmiotowe mogłoby zostać odebrane jako naruszenie zasady równości, a ponadto

---

¹ nie znalazłam takiego wymogu w zapisach PO WER

wyniki badań ewaluacyjnych pokazują, że stosunkowo najniżej oceniane jest wsparcie udzielane przez PUP i OPS, podczas gdy PUP mają w Gwarancjach pozycję uprzywilejowaną). Można natomiast oceniać osadzenie oferenta w środowisku lokalnym (tj. doświadczenie działania na terenie, na którym ma być realizowany projekt) oraz jego doświadczenie merytoryczne w obszarze, którego projekt dotyczy. Kryteria te może spełniać partner, który nie musi być podmiotem uprawnionym do aplikowania. Jeśli jednak to partner spełnia kryteria, wówczas niezbędne jest dokonanie oceny jakości partnerstwa (aby nie dochodziło do zawierania fasadowych partnerstw, służących wyłącznie spełnieniu kryterium). Wymóg doświadczenia w danym obszarze może stanowić także kryterium dostępu.

3. Kryteria szczegółowe o charakterze dostępu i o charakterze strategicznym powinny być elastyczne i dostosowane do bieżącej sytuacji. Powinny one służyć przede wszystkim ukierunkowaniu działań beneficjentów na obszary (w sensie terytorialnym i w znaczeniu specyficznych grup) szczególnie trudne, pomijane przez oferentów. Muszą więc być one wynikiem stałego monitoringu ze strony IP. Mając jednak na uwadze, że projektodawcy mają dużą skłonność do spełniania tych kryteriów za wszelką cenę (by maksymalizować szansę na uzyskanie dotacji), należy stosować je ostrożnie. Wydaje się, że dotychczasowy zero-jedynkowy mechanizm ich oceny nie sprawdził się, z tego względu należy przewidzieć weryfikację ich spełnienia i/lub możliwość przyznania tylko części punktów.
4. Wyżej wskazano, że kryterium dostępu może stanowić wymóg zastosowania min. trzech form wsparcia, wymagany poziom efektywności oraz posiadanie doświadczenia w obszarze (oceniane jednak w toku oceny jakości projektu).
5. Do rozważenia pozostają dwa aspekty, które mogłyby stanowić kryterium dostępu, ale też mogłyby stanowić kryterium strategiczne:
  - a. **realizacja projektu na określonym obszarze województwa**
w toku seminariów wskazano celowość zwrócenia szczególnej uwagi na miejscowości oddalone od miejsc pracy (wsie i małe miasteczka), południowo-wschodnią część województwa, obszary wiejskie, obszary rewitalizacji,
  - b. **realizacja projektu skierowanego do węższej grupy docelowej**
w toku seminariów wskazano celowość zwrócenia szczególnej uwagi na młodzież z wykształceniem gimnazjalnym, bez kwalifikacji, młodzież z domów dziecka, młodzież z rodzin bezrobotnych i uzależnionych od pomocy społecznej; nie wydaje się uzasadnione preferowanie kobiet, natomiast jeśli wziąć pod uwagę wskaźniki monitorowania POWER, to można przyjąć, że osoby długotrwale bezrobotne znajdują się wśród osób wyróżnionych powyżej, warto natomiast uwzględnić osoby niepełnosprawne.

a także połączenie tych kryteriów.

Rekomenduje się, w pierwszym okresie wdrażania nie stosować tych kryteriów i potraktować pierwsze konkursy jako z jednej strony zachęty dla projektodawców, z drugiej zaś weryfikacji ich gotowości do zajmowania się „trudnymi” grupami i terenami. Po pierwszej rundzie konkursowej należy dokonać analizy rozkładu projektów i wówczas podjąć decyzję, czy istnieje potrzeba stymulowania oferentów. Jeśli okaże się, że specyficzne „trudne” obszary są unikane, wówczas warto ogłaszać konkursy skierowane wyłącznie na te obszary, z ograniczoną

alokacją. Specyfika tych obszarów sprawia bowiem, że przyjęcie do finansowania zbyt wielu projektów może doprowadzić do niebezpiecznego zjawiska „walki o uczestnika”. W proponowanym rozwiązaniu kryterium grupy docelowej lub terenu byłoby kryterium dostępu.

6. Nie rekomenduje się definiowania kryteriów odnoszących się do form wsparcia, bowiem one zawsze muszą wynikać z potrzeb konkretnej grupy docelowej.

Warto zachęcać projektodawców do tego, by nie wskazywali we wniosku listy szkoleń, które będą odbywać uczestnicy w ramach projektów oraz by nie definiowali sztywnej liczby godzin wsparcia doradczego – te działania muszą być dostosowywane do potrzeb konkretnych uczestników pozyskanych do udziału w projekcie (spośród grupy docelowej, o której mowa we wniosku).